

УДК 378.37.01:343.82(477)

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ З ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ЇХ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Дармограй П.В., здобувач
Інституту кримінально-виконавчої служби

У статті представлено особливості організації педагогічного експерименту з формування професійної компетентності у майбутніх офіцерів пенітенціарної служби, що передбачав організацію професійної підготовки на основі компетентнісного підходу, конструювання змісту професійної підготовки на основі системи професійних, правових та гуманістичних ціннісних пріоритетів та ін.

Ключові слова: офіцер пенітенціарної служби, професійна компетентність, педагогічні умови, педагогічний експеримент.

В статье раскрыты особенности организации педагогического эксперимента по формированию профессиональной компетентности у будущих офицеров пенитенциарной службы, предусматривающего организацию профессиональной подготовки на основе компетентностного подхода, конструирование содержания профессиональной подготовки на основе системы профессиональных, правовых и гуманистических ценностных приоритетов и т. д.

Ключевые слова: офицер пенитенциарной службы, профессиональная компетентность, педагогические условия, педагогический эксперимент.

Darmogray P.V. ORGANIZATION OF PEDAGOGICAL EXPERIMENT ON FORMATION IN FUTURE OFFICERS OF PENITENTIARY SERVICE OF PROFESSIONAL COMPETENCE DURING THEIR PROFESSIONAL TRAINING

The article shows peculiarities of organization of pedagogical experiment on formation of professional competence in future officers of penitentiary service, which included organizing of professional training based on competency approach, constructing of content of professional training on basis of professional, legal and humanistic value priorities, etc.

Key words: officer of penitentiary service, professional competence, pedagogical conditions, pedagogical experiment.

Постановка проблеми. У наш час обраний Україною курс на європейську інтеграцію передбачає унормування національного кримінально-виконавчого законодавства відповідно до європейських стандартів щодо умов утримання засуджених в установах виконання покарань, організації діяльності пенітенціарної системи на засадах гуманізації покарань, максимальної «прозорості» роботи тюремних установ, створення центрів соціальної адаптації осіб, звільнених із місць позбавлення волі та ін. Все це обумовлює необхідність удосконалення роботи щодо підготовки майбутніх офіцерів пенітенціарної служби, формування їх професійної компетентності.

Ступінь розробленості проблеми. На сучасному етапі значно зросла увага вчених до пенітенціарної тематики. Інтерес сучасних дослідників до пенітенціарної проблематики свідчить про розуміння ними тієї ролі, яку відіграє інститут виконання покарань у системі боротьби зі злочинністю. Концептуальні засади підготовки персоналу органів кримінально-виконавчої системи на сьогодні здійснили І. Іваньков, М. Клімов, В. Синьов та ін. Зокрема В. Синьов та М. Клімов роз-

робили концепцію кадрового забезпечення діяльності пенітенціарної системи, а також, з урахуванням досягнень пенітенціарної теорії, визначили основні засади розвитку відомчої професійної освіти в сучасних умовах [3].

Багато дослідників на сьогодні звертають увагу на інші аспекти підготовки фахівців для пенітенціарних установ. Зокрема, В. Байдуж з'ясовує шляхи удосконалення системи підбору та навчання кадрів для служби в підрозділах Державної кримінально-виконавчої служби України (за матеріалами Дніпропетровської області), В. Баулін – кадрове забезпечення діяльності Державної кримінально-виконавчої служби України та шляхи вдосконалення роботи з персоналом, О. Галінський – шляхи вдосконалення системи підбору та навчання кадрів для служби в підрозділах Державної кримінально-виконавчої служби, С. Горенко – умови реалізації кадрової політики в умовах реформування Державної кримінально-виконавчої служби, З. Шумейко – психолого-педагогічні передумови вдосконалення професійної культури співробітників Державної кримінально-виконавчої служби та ін.

Серед психологічних досліджень слід назвати роботи Т. Якимчука про шляхи удосконалення системи підбору та навчання кадрів для служби в підрозділах Державної кримінально-виконавчої служби та про негативні психічні стани особистості в установах виконання покарань і їх психокорекцію. Важливе значення має також система оцінки та корекції психічних станів співробітників органів виконання покарань, яку запропонувала Н. Гук, а також дослідження щодо шляхів формування культури мовлення спеціалістів пенітенціарної системи, проведене Г. Давиденко.

Серед російських напрацювань із проблеми вдосконалення підготовки кадрів для кримінально-виконавчої системи слід назвати роботи В. Анісімкова, Д. Брикова, А. Варушкіна, А. Димитрова, Б. Казака та А. Ушатнікова, О. Кисельова, Р. Пузиревського та ін. Учені дослідили різні аспекти професійної підготовки курсантів (слухачів) освітніх установ кримінально-виконавчих установ Міністерства юстиції й шляхи її вдосконалення при вивченні різних навчальних дисциплін.

Метою статті є визначення особливостей організації педагогічного експерименту з формування професійної компетентності у майбутніх офіцерів пенітенціарної служби.

Виклад основного матеріалу дослідження. Педагогічний експеримент, який тривав із вересня 2011 р. до липня 2014 р., було проведено відповідно до завдань дослідження для перевірки результативності педагогічних умов формування професійної компетентності у майбутніх офіцерів пенітенціарної служби у процесі фахової підготовки.

На початку роботи відповідно до розроблених критеріїв і показників сформованості професійної компетентності у курсантів ми визначили експериментальну й контрольну групи для участі у формуальному етапі педагогічного експерименту. На цьому етапі в експерименті взяли участь 194 курсанти 2 курсу (потім 3–4 курсу) юридичного (освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за напрямом «Правознавство») та психологічного (освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за напрямом «Психологія») факультетів Інституту кримінально-виконавчої служби Національної академії внутрішніх справ України (м. Київ).

Під час педагогічного експерименту в усіх навчальних групах ми використовували одні й ті ж завдання та методики опитування для оцінки рівнів сформованості професійної компетентності, тому всі курсанти були приблизно в однакових умовах. Зокрема сформованість компонентів

професійної компетентності ми вивчали за допомогою анкетування, спостереження за навчальною діяльністю та поведінкою курсантів, експертного оцінювання, методики незакінчених речень та ін. Вхідний контроль засвідчив недостатній рівень сформованості у курсантів професійної компетентності. Так, наприклад, виявлено, що переважна більшість курсантів (від 68,08% до 71,42%) має низький рівень сформованості професійної компетентності. Кількість курсантів із середнім рівнем сформованості професійної компетентності становить від 18,36% до 20,21%, з високим рівнем – від 10,20% до 11,70%.

Під час формуального етапу експерименту перший напрям роботи передбачав організацію професійної підготовки на основі компетентнісного підходу з урахуванням особливостей управлінської службової діяльності офіцера пенітенціарної служби. Для цього ми перед організацією експериментальної роботи визначили необхідні освітні результати професійної підготовки курсантів відповідно до вимог компетентнісного підходу. Врахування особливостей професійної діяльності офіцерів пенітенціарної служби, зокрема її поліфункціонального характеру, дозволило визначити, що курсантів потрібно готувати до кримінально-виконавчої, соціально-педагогічної діяльності, діяльності з організації трудової діяльності засуджених, а також аналітичної та оперативно-розшукової діяльності.

Далі ми врахували вимоги до офіцера пенітенціарної служби, викладені у нормативних документах, що регулюють діяльність установ виконання покарань, а також викладені в освітньо-кваліфікаційній характеристиці оперативно-службової функції, завдання діяльності та уміння, якими повинен володіти офіцер пенітенціарної служби. На підставі цього аналізу ми визначили основні напрями його діяльності, набір знань, якими повинен володіти офіцер пенітенціарної служби, умінь та навичок із вирішення комплексу узагальнених завдань професійної діяльності в установі виконання покарань.

При виборі навчальних дисциплін для експериментального навчання ми врахували необхідність підготовки такого фахівця пенітенціарної служби, який би мав інтегративні вміння й відрізнявся професійною мобільністю, тобто міг відповісти на виклики часу. Для цього ми вважаємо за потрібне звертати увагу на озброєння курсантів загальною інтегральною (міждисциплінарною) методологією професійної діяльності, що передбачає формування у них здатності використовувати «апарат» кожної дис-

ципліни у зв'язку з іншими, як засіб вирішення різноманітних завдань професійної діяльності, формування цілісного уявлення про свою професійну діяльність, системного професійного мислення при вирішенні пізнавальних і практичних завдань. Отже, для проведення експериментального дослідження ми обрали такі навчальні дисципліни: «Філософія», «Релігієзнавство», «Пенітенціарна педагогіка», «Пенітенціарна психологія», «Історія та теорія пенітенціарії», «Кримінально-виконавче право», «Пенітенціарна політика та пенітенціарна система України», «Виконання покарань в установах виконання покарань», «Забезпечення режиму в установах виконання покарань», «Діяльність персоналу кримінально-виконавчої служби» та «Управління в кримінально-виконавчій службі».

Далі з огляду на завдання педагогічного експерименту ми проаналізували навчальні програми та навчально-матеріальне забезпечення зазначених навчальних дисциплін й доповнили їх з огляду на зазначені педагогічні умови та модель формування професійної компетентності у майбутніх офіцерів пенітенціарної служби. На основі аналізу навчальних програм цих навчальних дисциплін ми з урахуванням мети й завдань фахової підготовки узгодили методи, форми й засоби навчання в аспекті формування у майбутніх офіцерів пенітенціарної служби всіх складових професійної компетентності. Також ми підібрали відповідні матеріали для проведення занять, зокрема розробили ситуативні завдання, проблемні та дослідницькі завдання з урахуванням необхідності формування у курсантів професійних, правових та гуманістичних ціннісних пріоритетів, розвитку в них комунікативних професійних умінь та навичок дій у повсякденних та конфліктних ситуаціях. Грунтовну увагу ми звернули також на матеріали, необхідні для організації самостійної роботи курсантів під час планових занять та самостійної підготовки.

При вивченні зазначених навчальних дисциплін великого значення ми надавали методу аналізу конкретних ситуацій. Це дозволило залучати майбутніх офіцерів пенітенціарної служби до активного вирішення завдань професійної діяльності. При виборі ситуацій ми звертали увагу на важливість відповідності ситуацій життєвій контекстності, діалогічності й ігровій (рольовій) взаємодії її учасників. Це були, наприклад, ситуації, пов'язані з організацією індивідуальної виховної роботи. Зокрема на заняттях із навчальної дисципліни «Пенітенціарна педагогіка» курсанти повинні були провести ознайомлювально-інформаційну

бесіду із засудженим, який нібито прибув із іншої установи і має істероїдний тип, або провести бесіду з матір'ю засудженого. В іншому випадку курсанти визначали можливі варіанти поведінки із засудженим, який є злісним порушником режиму.

Окрім методу аналізу конкретних ситуацій, для формування управлінських та організаційних навичок – складових професійної компетентності офіцера пенітенціарної служби, ми використовували метод вирішення завдань, зокрема пізнавальних та дослідницьких. Ці завдання охоплювали максимальну кількість тем із необхідних навчальних дисциплін, мали комплексний характер, що унеможливило ймовірність несамотійного їх виконання. Зокрема завдання репродуктивного рівня ми використовували для організації повторення та закріплення курсантами необхідної інформації. У свою чергу завдання дослідницького характеру передбачали велику частку самостійності курсантів, допомагали формувати в них уміння приймати рішення в ситуації професійного вибору, розробляти нестандартний підхід для досягнення мети.

Загалом використання зазначених методів дозволило формувати у курсантів позитивне ставлення до професійної діяльності, своїх управлінських функцій, забезпечити набуття відповідного досвіду, вчити актуалізувати систему знань про професійну діяльність для вирішення поставлених у межах ситуації завдань. Окрім того, важливе значення мало те, що курсанти відпрацьовували основні елементи управлінської професійної діяльності, набували досвіду цілепокладання й планування при вирішенні професійних завдань.

Наступна педагогічна умова стосувалася конструювання змісту професійної підготовки на основі системи професійних, правових та гуманістичних ціннісних пріоритетів. У цьому випадку ми враховували, що результативність професійної діяльності офіцера пенітенціарної служби багато в чому визначається характером його моральних ціннісних орієнтацій. Ми використали, насамперед, потенціал таких навчальних дисциплін, як «Філософія» та «Релігієзнавство». Вивчення філософських дисциплін – це можливість осмислення людиною своєї природи й сутності, змісту буття, щастя, що є важливою умовою вироблення чіткої життєвої позиції, міцного морального фундаменту, який забезпечує моральну й психологічну стійкість при вирішенні складних виховних завдань.

Ці питання стосувалися формування світогляду майбутніх офіцерів пенітенціарної служби, специфіки вибору ними своїх мо-

ральних пріоритетів, відповідного способу життя, напряму думок, системи норм і цінностей, зокрема для нас важливими були питання щодо світоглядної готовності до роботи із засудженими в установах виконання покарань, усвідомленої громадянської позиції, соціального світогляду, позитивного погляду на життєві процеси і явища та ін. Ми орієнтувалися на положення вчених (В. Андронов, Ю. Гагарін, В. Пономаренко, С. Сливка та ін.) про те, що розгляд професійної діяльності офіцера пенітенціарної служби у філософському аспекті має особливий сенс, так як розуміння офіцером мети та сенсу своєї професійної діяльності, усвідомлення мети свого життя допоможе правильно вибудувати цінності професійної діяльності.

Значну увагу ми звертали на ситуації вибору майбутніми офіцерами пенітенціарної служби життєвої стратегії. Зокрема, ми обговорювали з курсантами слова В. Сухомлинського про те, що є основним у житті людини: «Від того, що є основним джерелом радості людини, – чи те, що вона дістає від інших, чи те, що дає суспільству, – залежить її життєва дорога, її відповідальність перед суспільством і перед власним сумлінням... Розніжені й розбещені індивідууми формуються тоді, коли в їхньому житті є тільки одна радість – радість споживання [4, с. 425–426].

Серед важливих проблем ми звертали увагу на випадки більшого чи меншого відхилення від суспільних норм, причини порушення людиною норм моралі та вимог закону. Зокрема при вивченні з навчальної дисципліни «Філософія» теми № 4 «Філософські проблеми онтології» ми пропонували курсантам точку зору З. Баумана про «моральну сліпоту» у наші часи, яку вчений пов'язує з підміною моральності економікою, з втратою природності [1, с. 183–184].

Важливе значення для нас мала також думка Е. Фромма про сутність людського існування, про ототожнення щастя у житті з тим, що людина має, і з тим, як людина живе («Мати чи бути») [5]. Ми звертали увагу на такі категорії принципів володіння і буття: аскетизм і володіння, безпека – небезпека, солідарність – антагонізм, радість – задоволення, гріх – прощення, страх смерті – утвердження життя, тут і тепер – минуле і майбутнє. Для нас важливою стала думка Е. Фромма про те, що жадоба володіння є причиною багатьох людських проблем та неминуче призводить до нескінченної війни класів [5, с. 18]. Протистояти цьому, як зазначає вчений, може відмова від «щастя через споживання», орієнтація на буття – велетенська потенційна

сила людської природи [5, с. 211], яку ми розглядали більш детально (через систему цінностей сучасних людей, вивчення особливостей соціального клімату нашого суспільства та ін.).

Особливо великої уваги ми надавали питанню про вину і покарання, про ступінь вини та належність/необов'язковість чи неминучість покарання і прощення. Курсанти засвоювали, що вимоги принципу гуманізму є не тільки суттю професійної моралі, але й службовим обов'язком, який зобов'язує офіцера пенітенціарної установи швидко та своєчасно реагувати на всі негідні вчинки і тим більше правопорушення. Ми робили висновок, що гуманізм діяльності офіцера пенітенціарної служби проявляється в тому, що вона спрямована на боротьбу зі злом та захист інтересів всього суспільства та кожного громадянина в контексті порушень норм права і моралі [2, с. 27].

Філософський аспект аналізу професійно-правової діяльності офіцерів пенітенціарної служби стосувався правової самосвідомості особистості, її суспільного самовизначення, як суб'єкта професійної діяльності й правових відносин, прийняття нею правових цінностей, норм права. Така робота дозволила розширити систему відкритих правових цінностей, виховувати у курсантів потребу у виборі ціннісних пріоритетів, формувати їх морально-правову свідомість, тобто прийняття рівноправності й рівноцінності іншої людини, цінності її життя, здоров'я, поваги до її гідності.

Третя педагогічна умова передбачала відпрацювання комунікативних професійних умінь та навичок дій у повсякденних і конфліктних ситуаціях. Для цього при вивченні курсантами всіх згаданих навчальних дисциплін ми звертали увагу на комунікативний аспект їх майбутньої діяльності, використовуючи методи інтерактивного навчання. Зокрема, при вивченні теми № 2 «Характеристика сучасного персоналу кримінально-виконавчої служби та його діяльності» з навчальної дисципліни «Діяльність персоналу кримінально-виконавчої служби» ми використовували метод бесіди. Ми обговорювали питання про різні типи відносин між офіцером пенітенціарної служби і засудженими, зокрема нейтральні, позитивні, приховано негативні, відкрито негативні, відкрито агресивні, панибратські. Курсанти робили висновок, що переважна більшість таких стилів має неконструктивний характер, хоча вони часто переважають у відносинах із засудженими. Часто вони переносяться на відносини між співробітниками різних відділів і служб установ виконання покарань, що в підсум-

ку негативно впливає на морально-психологічний клімат в установі. Курсанти робили висновок, що конструктивний стиль взаємин може бути тільки тоді, коли керівник установи буде надавати перевагу мотивам самодослідження, саморозвитку, досягнення результату, підтримувати відповідну систему особистісних цінностей і цілей у підлеглих. Ми звертали також увагу на уміння курсантів розпізнавати важливу інформацію під час спілкування з різними категоріями ув'язнених. Йдеться про вміння слухання, як активну діяльність, яка передбачає вміння використовувати вербальний зв'язок із різними категоріями засуджених для досягнення комунікативної мети.

Таким чином, курсанти засвоювали, що офіцер пенітенціарної служби для ефективного виконання завдань професійної діяльності повинен не тільки віддавати накази, але й часто пояснювати, доводити, переконувати. За допомогою інтерактивних методів ми вчили курсантів належним чином використовувати мовні та мовленнєві засоби, як інструменти думки і переконання, а також ефективного управлінського впливу.

Четверта педагогічна умова формування професійної компетентності у майбутніх офіцерів пенітенціарної служби передбачала активізацію їх самостійної роботи під час планових занять та самостійної підготовки. При створенні навчально-методичного забезпечення ми враховували вимоги освітньо-кваліфікаційного рівня, тематику робочих програм, логіку вивчення матеріалу й обсяг необхідних понять, що їх мали засвоїти курсанти. Загалом навчально-матеріальне забезпечення самостійної роботи курсантів містило інформаційні матеріали (ключову інформацію з теми самостійної роботи, що поглиблювала базову навчальну інформацію), матеріали для поточного та підсумкового контролю, комплект завдань для самостійної роботи та методичні вказівки для курсантів щодо виконання окремих завдань (пояснення щодо виконання завдань, опорні схеми та критерії правильного виконання завдань). Ці завдання були доступним для курсантів, передбачали використання ними здобутих знань й життєвого досвіду, а також містили певний елемент новизни.

При виконанні таких завдань курсанти розвивали уміння працювати з інформацією, аналізувати та логічно упорядковувати, розпізнавати її засоби й види, планувати й організовувати роботу з джерелами. Загалом самостійне виконання курсантами запропонованих завдань ми розглядали,

як обов'язкову умову успішного виконання ними завдань професійної діяльності. Вирішення курсантами практичних завдань під час самостійної роботи стимулювало їх пізнавальну активність, мотивувало на вироблення власної правової позиції. Знання, що їх курсанти здобували під час самостійної роботи, стали результатом глибокого осмислення досліджуваного матеріалу. Курсанти перебували у позиції дослідника, що виробляє власні правові рішення, аналізує конструктивні принципи й критерії оцінки цих рішень. Відповідні матеріали для самостійного опрацювання, як підтвердив експеримент, дозволили більш ефективно організовувати професійну підготовку майбутніх офіцерів пенітенціарної служби.

Висновки. Під час формувального експерименту було впроваджено модель та педагогічні умови, що стосувалися впливу на всі складові професійної компетентності майбутніх офіцерів пенітенціарної служби. Професійну підготовку курсантів було організовано на основі компетентного підходу з урахуванням особливостей управлінської службової діяльності офіцера пенітенціарної служби, конструювали зміст професійної підготовки на основі системи професійних, правових та гуманістичних ціннісних пріоритетів, звертали увагу на розвиток комунікативних професійних умінь та навичок дій у повсякденних і конфліктних ситуаціях та активізацію самостійної роботи курсантів під час планових занять та самостійної підготовки.

Після проведення експерименту результати аналізу отриманих даних засвідчили, що кількісні та якісні зміни, які відбулися у курсантів експериментальної групи, за всіма критеріями та показниками показали позитивну динаміку. Після проведення формувального етапу в експериментальній групі частка курсантів, що мають високий та середній рівень сформованості професійної компетентності, зросла відповідно на 24,83% і 39,81%, а в контрольній – на 8,51% і 32,98%. Відповідна математична обробка результатів формувального експерименту засвідчила високу ефективність обґрунтованих моделі та педагогічних умов формування професійної компетентності у майбутніх офіцерів пенітенціарної служби і підтвердила гіпотезу дослідження.

Перспективами подальших наукових розвідок є визначення результатів педагогічного експерименту з формування професійної компетентності у майбутніх офіцерів Державної пенітенціарної служби України в процесі їх фахової підготовки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бауман З. Моральна сліпота. Втрата чутливості у плинній сучасності / З. Бауман, Л. Донскіс ; пер. з англ. О. Буценка. – К. : Дух і літера, 2014. – 280 с. – (Бібліотека спротиву, бібліотека надії).

2. Этика сотрудников правоохранительных органов : учебник / под ред. Г.В. Дубова. – М.: Щит-М, 2001. – 524 с.

3. Синьов В.М. Концепція кадрового забезпечення діяльності пенітенціарної системи / В.М. Синьов, М.В. Клімов // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – К. : РВВ КІВС, 1998. – № 2. – С. 70–84.

4. Сухомлинський В.О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості / В.О. Сухомлинський // Вибр. твори : в 5 т. – К. : Рад. шк, 1976. – Т. 1. – 654 с.

5. Фромм Е. Мати чи бути? : пер. з англ. / Е. Фромм. – К. : Укр. письм., 2010. – 222 с. – (Світло світогляду).

УДК 378.781.68.008

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

Демір М.І., аспірант
кафедри педагогіки

*Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського*

У статті уточнені поняття «критерій», «показник», «рівень». Визначено критерії інтерпретаційної культури майбутніх учителів музики, виявлено показники сформованості цих компонентів, охарактеризовано рівні сформованості означеного феномена.

Ключові слова: *інтерпретаційна культура, критерій, показник, рівень, майбутній учитель музики.*

В статье уточнены понятия «критерий», «показатель», «уровень». Определены критерии интерпретационной культуры будущих учителей музыки, выявлены показатели сформированности этих компонентов, охарактеризованы уровни сформированности определенного феномена.

Ключевые слова: *интерпретационная культура, критерий, показатель, уровень, будущий учитель музыки.*

Demir M.I. CRITERIONS, INDEXES AND LEVELS OF FORMATION OF INTERPRETATIVE CULTURE OF FUTURE TEACHERS OF MUSIC

The article clarified term «criterion», «index», «level». Criteria interpretative culture of future music teachers, found rates of formation of components, described levels of definite phenomenon.

Key words: *interpretive culture, criterion, index, level, future music teacher.*

Постановка проблеми. У зв'язку зі змінами, пов'язаними з адаптацією до європейських стандартів, які відбуваються в українській системі освіти, підвищуються вимоги до майбутніх учителів та якості їх підготовки. За таких умов відбувається поступовий процес переорієнтації навчання студентів на більш високий рівень. При цьому роль формування інтерпретаційної культури майбутніх учителів музики набуває особливої актуальності.

Ступінь розробленості проблеми. Окремі аспекти інтерпретаційної культури у філософському напрямку досліджували М. Бахтін, В. Дільтей, М. Каган, П. Рікер, Г. Рузавін, Ф. Шлейєрмахер та ін., у психологічному – О. Бодальов, А. Брудний, А. Славська та ін., у педагогічному – О. Колоянова, Ю. Сенько, Н. Телишева, Н. Юдзіонко та ін., у галузі музичної освіти – М. Корноухов, Д. Лісун, А. Линенко, О. Олексюк, М. Петренко та ін.

Мета статті – визначити та представити систему критеріїв, показників та рівнів сформованості інтерпретаційної культури майбутніх учителів музики.

Виклад основного матеріалу. На кожному уроці, а також у період підготовки до нього, вчитель стикається з проблемою інтерпретації будь-якої інформації, подій, фактів, музично-педагогічних текстів та ін. Його завдання полягає у виявленні, розумінні, інтерпретації, у передачі учням сенсу твору. Звісно, інтерпретація завжди носить відтінок авторського, особистісного, суб'єктивного бачення. Тому, щоб інтерпретація була адекватною, ми вважаємо, що кожен педагог повинен володіти інтерпретаційною культурою, оскільки остання є невід'ємною складовою професійної компетентності вчителя, його педагогічної майстерності. На нашу думку, інтерпретаційна культура майбутнього вчителя музики – це цілісне інтегративне утворення, яке вира-